

Els donatius a Espanya: com i a quines causes donen els espanyols

La solidaritat a Espanya aflora amb una intensitat especial en moments de crisi o davant grans causes col·lectives. Durant la Gran Recessió, l'ajuda intergeneracional va ser un pilar fonamental que va ajudar moltes famílies a suportar les dificultats econòmiques. Durant la pandèmia, la dedicació de milers de treballadors essencials, tant del sector públic com del privat, va ser clau perquè la societat pogués tirar endavant. Campanyes com *El Gran Recapte* dels Bancs d'Aliments, el *Rastrillo* de Nuevo Futuro o *La Marató* de TV3 són exemples eloqüents de com la ciutadania respon de manera massiva a situacions crítiques. Però la solidaritat no es limita a determinats moments de l'any o a emergències excepcionals: cada dia, milers de persones donen suport de manera discreta a entitats sense ànim de lucre mitjançant donacions econòmiques. Aquests gestos quotidians, encara que menys visibles, permeten a milers d'ONG dur a terme una tasca encomiable. En aquest article analitzem com i a quines causes donen els espanyols.

Per a aquesta anàlisi fem servir una font de dades inèdita fins ara: els donatius que realitzen els clients de CaixaBank a través de l'operativa bancària, degudament anonimitzats.¹ Mentre que altres anàlisis, basades en enquestes, pregunten als individus per l'import donat, aquesta base de dades recull els donatius efectivament realitzats a ONG en algun moment de l'any i arreu del país.² La mostra analitzada inclou donatius efectuats mitjançant domiciliacions bancàries, transferències, *bizums* i pagaments amb targeta.

Aquesta base de dades conté les donacions monetàries realitzades pels espanyols el 2024 i permet analitzar-les des de dues perspectives: la dels donants (que analitzem en el següent article) i la de les entitats receptores, que analitzem aquí. Per a això, les agrupem segons la causa principal a la qual donen suport (cooperació internacional, sanitat o serveis socials, entre altres)³ i fem servir informació pública que facilita determinar la finalitat principal de cada organització. Aquest procés combina tècniques automàtiques de classificació amb una revisió manual posterior. D'aquesta manera, es classifiquen més de 2.000 ONG en categories que reflecteixen la causa predominant de la seva activitat.⁴

Donatius a ONG classificats per causa filantròpica el 2024

(%, llevat que s'indiqui el contrari)

Causa principal	Percentatge entitats	Percentatge recaptació	Donació mitjana (euros)	Efecte desembre	Tipologia de donants									
					Edat (% a cada categoria)				Ingressos anuals (% a cada categoria)			Donació anual mitjana (euros)	Donació anual mitjana com a % ingressos	
					16-29 anys	30-49 anys	50-64 anys	65 anys o més	0-20.000 €	20.000 € - 40.000 €	Més de 40.000 €			
Cooperació internacional	5,3	38,4	21,2	22	52	3,3	24,6	35,9	36,2	30,0	43,8	26,2	262	1,1
Activitats sanitàries	5,6	25,5	18,8	19	54	6,1	26,5	34,0	33,5	34,0	43,0	23,0	164	0,8
Serveis socials	14,3	14,8	28,1	26	53	5,0	24,9	33,9	36,2	31,4	43,3	25,3	247	1,0
Religió	68,7	11,0	52,2	28	49	5,9	20,0	25,4	48,7	35,5	42,7	21,7	347	1,3
Drets humans	0,8	3,4	15,4	10	51	7,4	22,1	32,5	38,0	30,7	43,3	26,0	125	1,1
Recerca	0,5	2,4	20,9	13	53	4,3	17,3	31,3	47,2	29,0	43,3	27,7	166	1,0
Medi ambient, flora i fauna	2,4	2,2	13,9	6	52	8,2	32,6	33,9	25,3	31,9	44,0	24,0	124	0,9
Cultura, art i humanitats	1,6	1,9	46,4	15	44	1,8	16,5	32,3	49,4	23,3	43,1	33,6	90	0,4
Educació i universitats	0,9	0,3	41,6	42	51	12,9	44,2	35,3	7,7	37,7	26,6	35,8	314	1,4
ONG mitjana			25,2	21	52	4,8	24,4	33,6	37,1	31,8	43,3	24,9	231	1,0

Notes: Inclou només aquelles ONG amb sector definit. L'efecte desembre correspon al percentatge extra que percep una ONG al desembre respecte a un mes estàndard. Els ingressos anuals i l'import donat com a percentatge d'ingressos només estan definits per a aquells clients amb ingressos domiciliats. L'ONG mitjana correspon a l'import rebut per una ONG, independentment de la causa principal a la qual doni suport.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de transaccions financeres de donatius anonimitzats.

1. Per la naturalesa de les dades de transaccions financeres, les aportacions en efectiu no estan incloses.
2. Aquesta anàlisi es concentra en els donatius realitzats per persones físiques, i exclou la tasca filantròpica corporativa realitzada per empreses, fundacions o altres tipus d'entitats.
3. Les causes es van incloure d'acord amb la classificació utilitzada en «[La filantropia a Espanya i Portugal. Actituds i comportaments socials](#)», publicat per l'Observatori Social de la Fundació "la Caixa" (2025).
4. Per classificar la causa principal de les entitats receptores de donatius, utilitzem informació recopilada a partir del nom, del NIF o del codi CNAE de l'entitat, o una altra informació pública disponible, que permet classificar les ONG de manera automàtica i que revisem posteriorment de manera manual. Per exemple, la primera lletra del NIF d'una ONG permet conèixer la naturalesa jurídica de l'entitat (G correspon a associacions, F identifica fundacions i R s'utilitza per a institucions religioses), i el codi CNAE identifica l'activitat econòmica que desenvolupa l'entitat, per la qual cosa una ONG que es dedica a acció social entraria a serveis socials (per exemple, 8899 «Altres serveis socials sense allotjament») i, si presta serveis sanitaris, se situaria en activitats sanitàries (per exemple, 8690 «Altres activitats sanitàries»).

El 2024, prop del 90% dels donatius recaptats es van concentrar en quatre grans causes: cooperació internacional (38,4%), sanitat (25,5%), serveis socials (14,8%) i religió (11%). Les altres cinc causes identificades (drets humans; recerca; medi ambient, flora i fauna; cultura, art i humanitats; i educació i universitats) van percebre el 10% de recaptació restant (vegeu la taula per a més detall). La majoria de les entitats receptores de donatius el 2024 són de caràcter religiós (un 68,7%), la qual cosa mostra la seva gran capilaritat en tot el país, qüestió avantatjosa per respondre millor en moments de crisi, encara que només van percebre l'11% de la recaptació (a partir de transaccions financeres).⁵

L'import mitjà per donació a una ONG és de 25 euros, tot i que algunes causes reben donatius típics de menor import, com les de drets humans i les que donen suport a activitats sanitàries. Igualment, una entitat recapta anualment d'un mateix donant una mitjana de 230 euros (encara que aquest pot donar a múltiples ONG). Les ONG religioses reben imports mitjans més elevats (347 euros), seguides de les dedicades a l'educació (314 euros) i a la cooperació internacional (262 euros), mentre que en el cas de les de cultura i medi ambient els imports se situen al voltant dels 90-120 euros.

El mes de desembre és el mes en què es registren més donatius a una ONG. L'efecte desembre (és a dir, l'increment de recaptació respecte d'un mes estàndard) arriba al 21% per a una ONG mitjana, cosa que indica una forta estacionalitat en totes les causes, tot i que hi ha diferències entre elles i l'efecte és més marcat en educació (+42%) i religió (+28%).

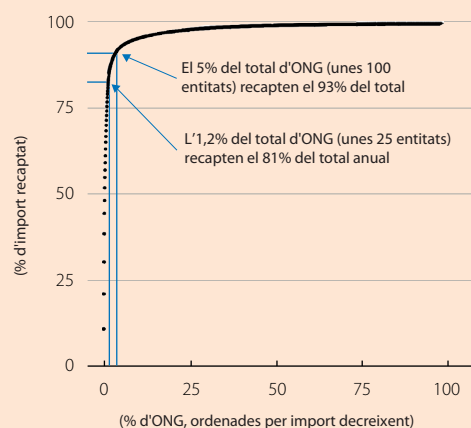
Les causes que donen suport al medi ambient i a l'educació tenen una proporció més elevada de donants joves que la mitjana, mentre que la cultura, la religió i la recerca tenen una proporció més elevada de donants d'edat més avançada. En termes d'ingressos, la cultura té una proporció més elevada de donants amb ingressos alts, mentre que les activitats sanitàries i la religió tenen una proporció més elevada de donants amb ingressos baixos.

Cal destacar l'altíssima concentració de donatius en poques entitats. Tal com es pot veure al gràfic, que mostra la recaptació acumulada en funció del percentatge d'ONG ordenades per import decreixent, unes poques organitzacions capten la major part dels donatius. Més concretament, l'1,2% del total d'ONG (unes 25 entitats) acumulen el 81% de la recaptació anual.

En conclusió, la nostra anàlisi mostra que poques causes i entitats concentren la major part de la solidaritat mitjançant donatius a Espanya, amb forta estacionalitat al desembre i patrons diferenciats segons l'edat i els ingressos dels donants. La riquesa d'aquesta primera anàlisi obre la porta a més recerca sobre els patrons de solidaritat a Espanya que permeten a les entitats sense ànim de lucre dur a terme la seva activitat.

Oriol Aspachs, José G. Montalvo, Alberto Graziano, Marta Reynal i Josep Mestres

Recaptació acumulada per percentatge d'ONG, ordenades per import decreixent (%)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de transaccions financeres de donatius anonimitzats.

5. Cal recordar que, per la naturalesa de les dades, les aportacions en efectiu no estan incloses, la qual cosa pot subestimar el percentatge de recaptació en grau més alt que en altres entitats sense ànim de lucre.